

Вступ

Мета навчальної дисципліни “Загальна психологія” – сприяти формуванню психологічної та професійної компетентності майбутніх психологів, зокрема, допомогти студентам засвоїти базові поняття, феномени, теоретичні та прикладні проблеми психології, закономірності функціонування психіки людини, пізнавальних психічних процесів, емоційно-вольової сфери особистості, врахування індивідуальної неповторності у функціонуванні пізнавальної, емоційно-вольової, спонукальної і мотиваційної сфер, методології та методів психологічного дослідження. Це дасть змогу закласти фундамент психологічних знань, виявити власну індивідуальну, особистісну неповторність у проявах пізнавальних, емоційно-вольових, мотиваційних процесів, динамічних особливостях темпераменту, характеру, здібностей та забезпечити теоретичне підґрунтя для вивчення інших психологічних дисциплін, підготовку до написання курсових, бакалаврських та магістерських робіт, наукових студентських статей, організацію самостійної роботи.

Завданнями курсу передбачено:

- ознайомлення студентів із базовими поняттями: відчуття, сприймання, пам’ять, мислення, мова, мовлення, увага, уява, інтелект, емоції, почуття, воля;
- надання студентам теоретичних знань щодо психологічної, фізіологічної структури, особливостей функціонування пізнавальної, інтелектуальної та спонукальної сфер особистості;
- ознайомлення студентів із різноманітними теоріями, їхніми особливостями й основними характеристиками щодо пізнавальної, інтелектуальної та спонукальної сфер особистості;
- забезпечити отримання знань про особливості базових емоцій, почуттів, вольових процесів та їхнє значення у життєдіяльності людини;
- надання студентам теоретичних знань та формування психологічної компетентності щодо пізнавальної діяльності особистості та розладів у її функціонуванні.

У навчальному посібнику наведено різнопланові завдання до практичних занять. Під час підготовки до практичних занять чи практикуму студенти мають можливість готувати власні презентації (п’ять – сім слайдів) та демонструвати основний зміст питання, брати участь у груповому обговоренні психологічних проблем, організовувати описові мінідослідження.

Навчальний посібник укладено відповідно до програми навчальної дисципліни “Загальна психологія”. Вивчення викладеного матеріалу допоможе студентам денної та заочної форм навчання демонструвати якісні результати та здобутки у засвоєнні азів психологічної науки.

Зміст основних розділів навчальної дисципліни

“Загальна психологія” Частина II

Пізнавальна сфера особистості. Психологія відчуттів. Психологія сприймання. Психологія уваги. Психологія пам'яті. Психологія мислення. Мова та мовлення. Психологія уяви.

Інтелектуальна сфера особистості. Психологія інтелекту.

Емоційно-почуттєва сфера особистості. Теорії емоцій та почуттів. Психофізіологічні основи емоцій та почуттів. Види емоцій та почуттів та їх характеристика. Емоційні стани людини. Емоційно обумовлена (афективна) поведінка. Індивідуальні відмінності та експресія емоцій. Вікові та статеві особливості емоційної сфери. Емоційні типи. Патологія і емоції.

Вольова діяльність особистості. Вольові якості особистості та їх розвиток.

Розподіл годин у II семестрі

II семестр	Денна	Заочна
Тема 30. Пізнавальна сфера особистості. Психологія відчуттів 1. Загальна характеристика пізнавальної сфери особистості. 2. Відчуття як джерело інформації про навколишній світ і внутрішні стани людини. 3. Основні теоретичні підходи до вивчення відчуттів. 4. Види відчуттів та їхня класифікація. 5. Загальні властивості відчуттів. 6. Закономірності відчуттів	4	1
Тема 31. Психологія сприймання 1. Поняття про сприймання. 2. Основні теоретичні підходи до вивчення сприймань. 3. Види сприймань та їх класифікація. 4. Особливості сприймання. 5. Індивідуальні відмінності сприймання	2	1
Тема 32. Психологія пам'яті 1. Поняття про пам'ять та її основні функції. 2. Основні теоретичні підходи до вивчення пам'яті. 3. Види пам'яті та їх класифікація. 4. Процеси пам'яті. 5. Індивідуальні відмінності пам'яті	4	1
Тема 33. Психологія мислення 1. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. 2. Основні теоретичні підходи до вивчення мислення. 3. Види мислення та їх класифікація. 4. Стадії процесу мислення.	4	0,5

II семестр	Денна	Заочна
5. Мисленнєві операції. 6. Логічні форми мислення. 7. Індивідуальні відмінності мислення		
Тема 34. Інтелектуальна сфера особистості. Психологія інтелекту 1. Теорії та структура інтелекту. 2. Види інтелекту. 3. Загальна характеристика інтелектуальної обдарованості. 4. Штучний інтелект. 5. Розвиток інтелекту. 6. Можливості оцінювання та вимірювання інтелекту	6	
Тема 35. Мова та мовлення 1. Поняття про мову, мовлення та його функції. Білінгвізм. 2. Психолінгвістичні теорії мовлення. 3. Види мовлення. 4. Психологічні механізми мовлення. 5. Становлення мовлення у дитинстві. 6. Основні особливості мовлення. 7. Індивідуальні відмінності мовлення	4	0,5
Тема 36. Психологія уяви 1. Поняття про уяву. Уява та творчість. 2. Функції уяви. 3. Основні теоретичні підходи до вивчення уяви. 4. Види уяви та їх класифікація. 5. Прийоми створення образів уяви. 6. Індивідуальні відмінності уяви	2	0,5
Тема 37. Психологія уваги 1. Поняття про увагу та її основні функції. 2. Основні теоретичні підходи до вивчення уваги. 3. Види уваги та їх класифікація. 4. Основні властивості уваги	4	0,5
Тема 38. Емоційно-почуттєва сфера особистості 1. Поняття емоцій та почуттів. Їхні специфічні ознаки. 2. Основні відмінності емоцій від почуттів. 3. Значення емоцій у житті людини. 4. Методи дослідження афективної сфери	2	1
Тема 39. Теорії емоцій та почуттів 1. Теорії пояснення взаємозв'язку емоційних та органічних процесів: еволюційна теорія Ч. Дарвіна; психоорганічні теорії емоцій (периферійна теорія Джеймса–Ланге, теорія Кенона – Барда; асоціативна теорія В. Вундта).	2	1

II семестр	Денна	Заочна
2. Теорії пояснення взаємозв'язку емоційних та пізнавальних процесів: теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера, когнітивно-фізіологічна теорія С. Шехтера, пізнавальна теорія М. Арнольд – Р. Лазаруса; інформаційна теорія П. Сімонова. 3. Теорії пояснення взаємозв'язку емоційних процесів та глибинної психічної сфери: психоаналітична теорія емоцій (З. Фройд, Д. Раппопорт). 4. Судинна теорія вираження емоцій І. Уейнбаума, її модифікація. 5. Біологічна теорія емоцій П. Анохіна. Фрустраційна теорія емоцій. Теорія диференційних емоцій К. Ізарда		
Тема 40. Психофізіологічні основи емоцій та почуттів 1. Анатомо-фізіологічна теорія емоцій Дж. Грея. 2. Вегетативна (автономна, вісцеральна) нервова система: будова, функції та місце в системі механізмів емоцій. 3. Нейроанатомічна і функціональна організація центральних (мозкових) механізмів емоцій. 4. Біохімічна специфіка центральних (мозкових) механізмів емоцій	2	0,5
Тема 41. Види емоцій та почуттів та їх характеристика 1. Види емоцій та їх класифікація. 2. Характеристика окремих видів фундаментальних емоцій. 3. Характеристика окремих видів почуттів. Кохання	4	1
Тема 42. Емоційні стани людини 1. Емоційний тон відчуттів. Настрій. Пристрасть. Екстаз. Афект. Натхнення. Тривога. Апатія. 2. Фрустрація. Агресія. Депресія. Стереотипна поведінка. Регресія. 3. Феномен емоційного вигорання. 4. Емпатія. 5. Стрес та напрями подолання стресу	6	1
Тема 43. Емоційно обумовлена (афективна) поведінка 1. Види емоційної поведінки у спілкуванні. 2. Емоційні реакції (дії). 3. Гедонізм та аскетизм. 4. Фрустрована поведінка. 5. Горе (скорбота). 6. Альтруїзм як форма емоційної поведінки. 7. Залицяння	2	1

II семестр	Денна	Заочна
Тема 44. Індивідуальні відмінності та експресія емоцій. Вікові та статеві особливості емоційної сфери 1. Емоційні характеристики людини. 2. Тенденції вікових змін емоційної сфери. 3. Зв'язок емоційної сфери зі статевою та гендерною належністю	2	1
Тема 45. Емоційні типи 1. Емоційність як особливість темпераменту та характеру. 2. Типи емоційності	2	0,5
Тема 46. Патологія і емоції 1. Причини емоційних розладів. 2. Патологічні зміни емоційних властивостей особистості. 3. Зміна емоційних станів. 4. Патологічні емоційні стани. 5. Патологічна сором'язливість. 6. Емоційна сфера за різних патологій	2	0,5
Тема 47. Вольова діяльність особистості 1. Поняття про вольову діяльність. 2. Історія вчення про волю. 3. Функції волі. 4. Вольові дії людини, ознаки вольових дій. 5. Етапи вольових дій. 6. Механізми вольової регуляції	4	1
Тема 48. Вольові якості особистості та їх розвиток 1. Базальні (первинні) вольові якості. 2. Системні (вторинні) вольові якості. 3. Параметри оцінювання вольових якостей особистості. 4. Сила волі. Розвиток сили волі. 5. Шляхи формування різних вольових якостей	2	